

Một số vấn đề về Hội và quản lý nhà nước đối với Hội ở nước ta hiện nay

PGS. TS. Nguyễn Minh Phương*

I-Đặt vấn đề

1- Hội là tổ chức tự nguyện của công dân, tổ chức cùng ngành nghề, sở thích, giới,... có chung mục đích tập hợp, đoàn kết hội viên, hoạt động thường xuyên, không vụ lợi nhằm bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của hội, hội viên, của cộng đồng; hỗ trợ nhau hoạt động có hiệu quả, góp phần vào việc phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Các hội có qui mô và phạm vi hoạt động rất khác nhau, có tổ chức hình thành hệ thống trong cả nước, ở tất cả các địa phương hoặc tham gia tổ chức quốc tế tương ứng; có tổ chức chỉ hoạt động ở địa phương hoặc cơ sở.

Các hội ở nước ta hiện nay phát triển khá đa dạng và phong phú với nhiều tên gọi như hội, liên hiệp hội, đoàn, liên đoàn, ủy ban, câu lạc bộ. Nhiều hội chuyên ngành hoạt động trong cùng lĩnh vực tập hợp lại thành Liên hiệp các hội; nhiều hội chuyên ngành hẹp tập hợp thành Tổng hội. Tùy theo đặc điểm, tính chất tổ chức và hoạt động, các hội được phân thành hội có tính chất chính trị - xã hội và chính trị - xã hội - nghề nghiệp; hội xã hội – nghề nghiệp; hội xã hội, từ thiện, nhân đạo; hiệp hội của các tổ chức kinh tế; các hội có tính chất đặc thù...

Các hội có nhiều đóng góp trong việc phát huy dân chủ, xây dựng, hoàn thiện cơ chế, chính sách, pháp luật và thực hiện giám sát, phản biện xã hội đối với các chủ trương, chính sách, của Đảng và pháp luật của Nhà nước; tích cực tham gia cung ứng dịch vụ công, góp phần giải quyết việc làm, xoá đói, giảm nghèo, phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

2- Nhận thức rõ tính tất yếu khách quan của việc hình thành các hội trong điều kiện phát triển kinh tế thị trường định hướng XHCN và xây dựng Nhà nước pháp quyền, Đảng ta đã đề ra quan điểm chỉ đạo nhất quán: “Cùng với các đoàn thể chính trị - xã hội, trong giai đoạn mới cần thành lập những tổ chức quần chúng đáp ứng nhu cầu chính đáng về nghề nghiệp và đời sống của nhân dân, hoạt động theo hướng ích nước lợi nhà, tương thân, tương ái. Các tổ chức quần chúng được thành lập trên nguyên tắc tự nguyện, tự quản và tự trang trải về tài chính được tổ chức trong từng địa phương hoạt động có quy mô toàn quốc, không nhất loạt giống nhau...” (Nghị quyết 08B Khóa VI).

Từ thực tiễn tổ chức và hoạt động của các hội sau 25 năm Đổi mới, Đảng ta tiếp tục khẳng định: “Hội lập ra phải xuất phát từ nhu cầu chính đáng của quần chúng nhân dân, theo đúng quy định của pháp luật; không nhất thiết phải tổ chức thành hệ thống từ Trung ương đến cơ sở. Hoạt động của hội theo nguyên tắc chung là: tự nguyện, tự quản, tự trang trải về kinh phí, tuân thủ pháp luật và điều lệ hội. Nhà nước hỗ trợ kinh phí cho hội căn cứ vào hoạt động và việc thực hiện nhiệm vụ cụ thể do Đảng, Nhà nước giao” (Chỉ thị số 17-CT/TW ngày 28/8/2012 của Bộ Chính trị về việc tiếp tục đổi mới và tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với các hội).

3- Trong điều kiện phát triển kinh tế thị trường, xây dựng nhà nước pháp quyền XHCN của Nhân dân, do Nhân dân, vì Nhân dân và hội nhập quốc tế sâu rộng, các hội ngày càng tăng nhanh về số lượng và phong phú về loại hình, hình thức tổ chức, đa dạng về phương thức hoạt động. Thực tế hiện nay ngày càng có nhiều hội được thành lập, hoạt động trong tất cả các lĩnh vực đời sống xã hội với các mô hình và tên gọi rất đa dạng, phong phú.

* Phó Hiệu trưởng Trường Đại học Nội vụ Hà Nội.